

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.“ Narodna poslovica.

Izlazi svakog utorka i petka o podne.
 Netiskani dopisi se ne vraćaju, ne podpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.
 Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, } na godinu
 6 K za seljake } pol godinu
 ili K 6—, odn. K 3— na pol godinu.
 Izvan carvine više poštarina.
 Plaća i utičaje se u Puli.
 Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.
 Uredništvo se nalazi u ulici Giulia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetka svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Oglasi, pripisana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.
 Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se naputnicom ili položnicom pošt. urednice u Beču na administraciju lista u Pulu.
 Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.
 Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi uredništvo u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.
 Čekovnog računa br. 347-349.
 Telefon tiskare broj 38.

Odgovorni urednik i izdavač Stepo Gjičić. — U nakladi tiskare J. Kramčić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Poziv na predplatu.

Nastupili smo prvo četvrtgodište tekuće godine. Molimo učtivo za podmirbu predplate.
 Tko nemisli više biti predplatnikom, neka list jednostavno vrati opazkom: „Neprima se više!“

Našemu učiteljstvu!

U Ljubljani izlazi učiteljski politički list pod imenom „Učiteljski Tovariša“. To vam je „Prava Naša Sloga“ u II. izdanju, u koliko se to tiče dopisa u njemu iz Istre. Taj list je ujedno glasilo „Zaveze“. Koli uredništvo lista, toli predsjedništvo „Zaveze“ umililo se i privatno i službeno, da prestane izvršivati u svoje stupce kojejakve dopise, vrijeđajuće narodno čuvstvo hrvatskog učiteljstva u Istri. Dapače sva hrvatska učiteljska društva u Istri odsudila su ta postupanja u „U. T.“ Ali to sve nije ništa pomoglo. „U. T.“ i nadalje izvršivao je i dopise iz Istre sličnoga kalibra. Njemu bio je veći autoritet njegov dopisnik, nego li svi ostali prijatelji i skupštinski zaključci svih hrvatskih učiteljskih društava u Istri.

U br. 1. od ove godine „U. T.“ proglasio je Marchia mučenikom, kojega, so ond otni (u Lanšću) klerikalci grozno proganjali ter prezali kakor sestradane zveri na vsak njegov korak in na vsako njegovo besedo“.

Mi znamo tko i što je taj Marchi, pa ipak njega proglašuje „U. T.“ narodnim mučenikom.

Kozmopolita „U. T.“ ne može se izvinjavati, da ne pozna Marchi-eva političko mišljenje i djelovanje. Njemu je to poznato, pa kad uza sve to Marchia proglašuje narodnim mučenikom, naša neka bude parola: „U. T.“ ne smije više pod naš rodoljubni krov!

PODLISTAK

Razgovor sa hajdukom

Andrijom Šimićem.

(Nastavak).

Ja: Nu ti tvoga jada!

On: Vezaše mi ruke otraga, pa me predadoše jednom Turčinu, da me goni u Travnik, do kojeg ima dva dana hoda. Zaputismo se sami. Sve ja putem smisljam, kako ću se osloboditi. Stigosmo u mrak u jednog mog znanca težaka. On nas pošteno pogosti. Obnoć Turčin bacio nam verige, da mu nebi pobjegnuo. Jutrom podranismo. O ručnim dobama pristupismo u Kupres i odpočinusmo kod jednog krmara. Imao sam ja pri sebi novca, pa rečem krmaru, neka nam spremi mjestan ohjed. Tu smo se nahranili haš junčki, a još bolje napojili. Nosio sam ja torbu na ramenih i u njoj plosku, pa mi krmar za moje novce nali punu plosku rakije. Odosmo. Po podnevu zapadosmo u guste jele. Sad je zgoda! — promislili

Buduć je pako „Zaveza“ svakako odgovorna za pisanje svoga glasila, neka bude druga naša parola: „Izstupimo iz „Zaveze“, pak se složimo sa Dalmatincima“. Ova misao danonice prevladuje među hrvatskim učiteljstvom u Istri.

Toliko imali smo da rečemo, a na našim je učiteljskim društvima, da nastave. Pučki učitelj.

(Mi se nismo htjeli osvrtni na piskrenje u „U. T.“ iz Istre, jer smo znali odakle dolazi i da je uzaludno svako pobijanje lazi i kleveta, što je poznati hrvatski narodni odpadnik iz Istre u rečenom listu siplje na sve, što je nama milo i sveto. Onomadne uzelo je i glasilo narodno-napredne stranke u Kranjskoj, ljubljanski „Slovenski Narod“ odpadnika Marchia u obranu proti trščanskoj „Edinosti“, koja je ovog posljednjega pravim imenom okrstita. Ljubljanski liberalci kod „Učit. Tovariša“ i „Slov. Naroda“ složise se u tom, da je odpadnik Marchi narodni mučenik — pak si pomozi! Ti liberalci vjeruju više tomu odpadniku, nego li svemu ostalomu hrvatsko-slovenskomu učiteljstvu Istre, dapače više, nego li čitavoj hrvatsko-slovenskoj inteligenciji naše pokrajine.

Mi poznamo osobno mnogo pristasa narodno-napredne stranke u Kranjskoj; s mnogimi smo i osobno sprijateljeni, ali u učitelja Marchia, u toga narodnoga odpadnika, u toga pobratima i suborica drugog narodnog odpadnika, glasovitog Krstića, nesmije se dirati. Učitelj Marchi im je „liberalni“ učitelj, proganjen od hrvatsko-slovenskog svećenstva i od istarskih klerikalaca u obće, te im je postao radi toga narodnim mučenikom.

Kazite Vi „liberalce“ oko „U. Tovariša“ i oko „Slov. Naroda“, da je bio učitelj Marchi još prije desetak godina najstrastveniji narodni agitator; da je bio koji od naših svetovnjaka,

sam u sebi. Okrenuh se k Turčinu, te ću mu: evo, Mujo, rakije u mene; ovlaži usta, pa, molim te, mrvu mi oblaksaj ruke; dok napunim lulu. Turčin je bio dobro pripit, te mi toliko popusit konop, da sam mogao slobodno rukam mahati. Onda ja, ne bud' len, zgrabih jednom rukom Turčina za vrat, a drugom istrghoh mu nož iz pasu, prerezah konop, te pobjegoh niz stranu, a Turčin ostia kukajući.

Ja: Baš si ga mudro prevario!

On: Što ću sada? Više mi nije kući vraćanja. Znadem, da će me tražiti. Oda-brah sumu za mater, ali što će čovjek bez oružja u šumi? Odciepih komad klenove grane, zavrgoh se toljazinom, naspem džep suhe, smrvljene zemlje, pa izidoh na cestu. Eto ti Turčin jase na konju, odjeven kao svat. Ja njemu: daj, Turčine, iskresi iskro, da pripalim lulu! On stade, izvadi ognjilo, pristavi trud uz kremen, pa da će zakresati, a ja tad bržeboje zagrabih saku zemlje iz džepa, pa mu je zasuk u oči. Turčin se prismete, a ja tada sko-čih k njemu, oteih mu pušku s ramena,

tolu od hrvatsko-slovenskoga svećenstva cijenjen i štovan; kako i svaki drugi prosvjetitelj naroda; kažite im nadalje, da je taj isti Marchi kasnije lih iz privatnih hira i osobnih interesa svojim dotadanjim političkim načelom i svomu narodu ledja okrenuo, te da je otvoreno stupio u redove najljućih narodnih protivnika, i da se dnas bori rietju u pismom, ne samo u talijanskim listovih proti narodnim svetinjama; za koje bi bio jednom i u vatru skočio; već dapače i u zloglasnom izdajničkom listu — kažite — velimo — sve to spomenutim „liberalcem“ — oni će vam na koncu ipak doviknuti: učitelj Marchi je mučenikom, kojega hrvatsko-slovenski klerikalci grozno proganjaju!

Pošto je dakle uzaludno svako naše dokazivanje gospodi oko „Učit. Tovariša“ i „Slov. Naroda“ glede odpadnika Marchia, stavljamo im eto mi jedan uvjet, na koj će moći lahko da pristanu: Ako se za odpadnika Marchia izjavi samo jedan pošten hrvatski ili slovenski rodoljub Istre, bilo zastupnik naroda; bilo odvjetnik, bilo svećenik, bilo učitelj, bilo trgovac ili posjednik, u obće inteligentna i neodvisna osoba našega naroda . . . proglasite ga slobodno narodnim mučenikom i mi ćemo za uvijek odložiti pero — a u protivnom slučaju neka učine gospoda u Ljubljani ono, što im poštenje nalaže. Op. ured.)

Talijanski uzor- učitelj!

Veli Lošinj, 8. jenara 1902.

Za ilustraciju abnormalnih odnošaja, koji vladaju u ovom mjestu, najbolje će poslužiti tužba, što su ju naši kapelani poslali na c. kr. kot. poglavarstvo proti ovdašnjem ravnujućem učitelju; pa Vas liepo molimo, gospodine uredniče, da ju izvolite u cijelosti prihobiti, kako vam ju

dvije mu kubure i nož bjelosapac istrghoh iz pasa i pobjegoh gorom pjevajući. Već se nisam nikoga plašio, kad sam se bio oružao. — Sastadoh se s Jovom Kadjičevićem iz Imotskoga i još su dva druga, te smo skupa hajdukovali. Jedne noći, kad se digosmo haš iz Kadjičevićeve kuće, istrčeh mu miatka iz kuće van, pa se stala kriviti. Zli biljezi! — šapnuh ja Jovi. On na to ni rieči, ali, svetoga mi Andrije, ja bijah pogodio. Sutradan Jovo poginu na Aržanovu; jedini drug nam Prlj izmače, a mene i Ivancića svezaše žandari i povedoše u splitsku tamnicu. Nije bilo tvrdih dokaza proti nama, te nas nakon 20 mjeseca pustise iz zatvora. Splitska nas je straža dopratila do bosanske medje, a onda nas je pustila na slobodu.

Ja: Čemu se tada nisi povratio kući i dalje mirovao?
 On: Nije mi vrug dao — prosti Bože! Zalazio sam u Turke i činio im kvara. Hvatali su me više puta, a ja im svedjejer mudro uticao. Dugo bi bilo, kad bih ti htio svaku pripovijedati. Pristupise k meni

evo šaljem u prapisu. — Tužba glasi: — Slavno c. kr. kot. Poglavarstvo! Podpisane veže dužnost, da slavnom istom školi je ravnujućim učiteljom don Vincencom Scarpa, čovjek, koji očito griši protiv svih zakona školskih i pedagoških; koji u mjesto da povjerenu si djecu uči pristojnosti i stovanju napram starijima, a napose naprama vjeroučiteljem, kojim je absolutno nužno, da uživaju ugled kod djece, ako se hoće, da im rad ne bude bezuspješan, a to on baš u školi pred dječom izrugava njihove vjeroučitelje. Mjesto, da djecu uči plemenitosti, i ljubavi, a to gospodin taj razdražuje srca nevine djece nedozvoljenim načinom proti Hrvatima, govoreći im najveće pogrdje protiv ovoga naroda, i to, nota bene, u ovome mjestu, gdje je svakomu jasno, da su ljudi po svim tradicijama, imenu, jeziku i rodu zgoljini Hrvati, ida se većina takovima osjeća: pak je upravo za to nedopušteno, netaklično i pogibeljno buniti i dražiti — i to neizazvan — protiv ovoga naroda, jer se znade, da to može slabim posljedicama uroditi. — Što smo utvrdili i dokazati ćemo.

Nije tajna nikakova, da je g. Scarpa došao službovati u ovo mjesto proti očitoj volji ogromne većine naroda, budući je — službujući ovdje prije nekoliko vremena i bivši odstranjen disciplinarnim putem — ostavio među pukom uspomenu neliepu. Međutim ipak, kad je on amo došao, nije se htjelo s nikoje strane dirati u njega, mi smo se ograničili na to, da motrimo njegovo djelovanje, nadajući se, da se je možda promjenio na bolje. Nje-koliko vremena držao se je zbilja barem prividno mirnim, dok nehotice ne doznasmo, da on u tome prividnom miru, ipak radi svakako, samo ne onako, kako bi morao.

Bili će tomu nekoliko dana, što nam je dječak jedan, koji polazi V. razred pučke škole, stao pripovjedati, bez da smo ga mi što pitali, kako nam se u školi, pred Sekulović iz Prološca, Meštrovici i Nosić sa Studenaca i Lončar s Vinjana. Mi sastavismo pravu hajdučku četvu. Pristupalo je k nama i drugih četnika, ali bi došli i posli, dočim nas petorica nismo se rastajali jedan od drugoga. Mene izabraše harambašom. Slušali su me; sam je Sekulović bio mrvu zagripljiv. Zimi bi izkopal jamu, dosta široku a malo duhoku, pokrihli bi je drvletjem, pa bismo se u nju zbilji ili bismo se sklonuli u kakvu gorsku pećinu.

Ja: A čim biste se hranili?

On: Dognao bi nam prijatelj pod jesen i kruha, i mesa, i vina; i rakije za zimnicu. Kad bi ukijao snieg, ne bismo katkad za tri mjeseca izišli iz logora.

Ja: A bi li vam bilo studeno?

On: Pokrivača i haljina imali smo koliko ti duša želi, pa se nismo bojali ni sniega ni mraza. Kad bi osvanuo Gjurgjev danak, te sniegovi okopnili, a gora zazenila listom, tada bismo mi izišli. Znaš i sam, da se veli: Gjurgjev danak, buj-dučki sastanak! (Nastavak slijedi.)

